

BUITEN

27^E JAARGANG N^O. 48

ZATERDAG 2 DECEMBER 1933



DADELPALMEN TE HYÈRES AAN DE AZUREN KUST



Redactie: Mr. P. J. A. BOOT

INHOUD

DADELPALMEN TE HYÈRES AAN DE AZURENKUST (ILL.)	BLZ. 571
DE VERLOREN PHEBE, NAAR HET AMERIKAANSCH VAN THEODORE DREISER	BLZ. 572—573
ONZE GROOTE ROOFVOGELS (GEÏLL.), DOOR JAN P. STRIJBOS	BLZ. 574—576
ARABIA FELIX (GEÏLL.), HET „GELUKKIGE ARABIË”. DOOR D. VAN DER MEULEN	BLZ. 576—578
DE MAAN, DOOR WS.	BLZ. 578
OVER VRUCHTBOOMEN IN DEN SIERTUIN (GEÏLL.) IETS OVER HET ONDERHOUD, DOOR P. J. SCHENK	BLZ. 578—581
HET PORCELEINEN BLOEMVAASJE, DOOR L. H. GREETER	BLZ. 581—582
TEN ONDERGANG GEDOEMD EN WOLKENSPEL (ILL.)	BLZ. 582

Men gelieve alle stukken voor Redactie en Administratie bestemd te zenden naar *Rokin 74—76, Amsterdam*. Bijdragen dienen vergezeld te gaan van postzegels voor eventueele terugzending.

Overneming van den inhoud, ook bij gedeelten, verboden.

De verloren Phebe

Naar het Amerikaansch van THEODORE DREISER

ZIJ leefden samen in een deel van het land, dat niet zoo bloeiend was als het vroeger was geweest, op zoowat drie mijl afstand van een klein stadje waarvan de bevolking voortdurend af- in plaats van toenam. De streek was niet dicht bevolkt; misschien om de twee mijlen een huis, met daaromheen uitgestrekte graanvelden en braakliggende terreinen, die van tijd tot tijd gebruikt werden om er kattenstaart-gras en klaver op te verbouwen. Hun huis was van boomstammen en latten getimmerd; het blokhuis-gedeelte was de oude, oorspronkelijke hut van Henry's grootvader. Het nieuwe gedeelte was van planken gemaakt, die door regen en ouderdom vergaan waren, waar de wind soms tusschen de spleten door blies, het zag er schilderachtig en pathetisch uit onder een aantal olmen en een boterhorn, die het overschaduwden, maar het was vochtig; het was door Henry opgetrokken, toen hij een-en-twintig jaar was en pas getrouwd.

Dat was acht-en-veertig jaar geleden. De meubelen binnenshuis, evenals het huis aan den buitenkant, waren oud en door het weer aangetast en herinnerden aan vroegere tijden. U hebt misschien wel eens zoo'n aanzettafeltje van kersenhout gezien met gedraaide pooten en gegroefd blad. Dat stond er. Ook was er het oude bed met stijlen en een hemel, met balvormige uitsteeksels en diepe kromlijnige inkervingen, een treurige, „heruntergekomen” afstammeling van een voorvader uit den tijd van koning Jacobus. De kersenhouten kast was er ook, hoog en breed en solide gemaakt, maar versleten uitzienend en met een muffen geur. Het kleed, dat onder al die stevige voorbeelden van soliditeit lag, was een voddig, verbleekt, grijs-en-rood ding, dat Phebe Ann had geweven toen zij vijftien jaar jonger was dan toen zij stierf. Het krakende weefgetouw waarop het gemaakt was, stond nu als een stoffig, beenderig geraamte naast een gebroken schommelstoel en een wormstekige kleererkast — de Hemel mag weten hoe oud —, een bank met kalkvlekken, die eens buiten het huis had gestaan met bloempotten er op, en ander kapot huisraad in een kamer op het Oosten, een uitbouw van het zoogenaamde hoofdbouw. Er stonden nog allerlei andere gebroken meubelen; een gebroken spiegel in een lijst van kersenhout, die van den spijker was afgevallen en gebarsten drie dagen voor hun jongste zoon Jerry was gestorven; een afgedankt droogrek met twee gebarsten ribben; een uittrekbare kleerenhanger, die eens met porceleinen knoppen aan het uiteinde der haken had geprikt; en een naaimachine, die al lang geleden met zijn verouderd mechanisme overvleugeld was door een jongere generatie.

De boomgaard ten Oosten van het huis stond vol knoestige, oude appelboomen, met wormstekige stammen en takken en

overdekt met witte en groene woekerplanten, zoodat hij een treurig, groen-wit, zilverachtig effect in het maanlicht maakte. De lage schuren, waarin vroeger kippen, een of twee paarden, een koe en verscheiden varkens gehuisvest waren, hadden op hun daken groote plekken mos, terwijl op de zijden al in zoo langen tijd geen verf had gezeten, dat ze een donker grijze kleur hadden gekregen en door en door verrot waren. Het hek voor het huis, met een knarsend, uitgezakt deurtje er in en de hekken aan de kanten waren in een evenzeer verwaarloosden toestand. Ze waren oud geworden met de bewoners, den ouden Henry Reifsneider en zijn vrouw Phebe Ann.

Die twee hadden daar gewoond sinds hun huwelijk, acht-en-veertig jaar geleden en vóór dien tijd had Henry hier gewoond sinds zijn geboorte. Toen hij verliefd was geworden en getrouwd was, hadden zijn vader en moeder, die toen al oud waren, hem verzocht zijn vrouw hierheen te brengen; en dat had hij gedaan. Nog tien jaren na zijn huwelijk hadden zijn vader en moeder met ze samen gewoond en toen waren ze beiden gestorven; en daarna bleven Henry en Phebe er wonen met hun vijf kinderen, die al flink opschoten. Maar sinds dien tijd was er van alles gebeurd. Van de zeven kinderen, die zij tijdens hun huwelijk hadden gekregen, waren er drie gestorven; een meisje was naar Kansas gegaan; een jongen was naar Sioux Falls vertrokken en sindsdien had niemand ooit meer wat van hem gehoord; een andere jongen was naar Washington gegaan; en het andere meisje woonde op vijf mijl van ze vandaan in denzelfden Staat, maar was zoo overladen met haar eigen zorgen, dat ze zelden of nooit tijd had aan hen te denken. De tijd en een huiselijk sleur-leven had de kinderen zoo volkomen los gemaakt van alle herinneringen aan hun jeugd, dat ze er zich weinig om bekommerden hoe het wel met hun vader en moeder zou gaan.

De oude Henry Reifsneider en zijn vrouw Phebe waren een liefhebbend echtpaar. U weet misschien hoe het gaat met die eenvoudige menschen, die zich als mos hechten aan de steenen van de levensomstandigheden en hun leven zoo doorbrengen tot ze weggesleten zijn. De groote wereld daarbuiten roept met luid geraas, maar haar stem dringt niet tot hen door. Ze hebben geen groot verstand, dat naar hogere sferen streeft. Hun wenschen en gewaarwordingen zijn begrensd door den boomgaard, de weide, het graanland, het varkenskot en de hoenderhof. Als het graan rijp is, wordt het gemaaid en gedorscht; als de maisaren bruin zijn, worden ze gesneden en in bossen gebonden, als het gras hoog staat, wordt het gesneden en wordt de hooischelf gemaakt. Buiten die bezigheden en de weersveranderingen — de sneeuw, de regen en de mooie dagen — zijn er geen dingen van direkte en groote beteekenis. Al het andere in het leven daarbuiten is een ver-verwijderd, rumoerig droombeeld, dat als het Noorderlicht door den nacht flitst en dat even zwak klinkt als koeklokjes in de verte.

De oude Henry en zijn vrouw Phebe hielden zoo veel van elkander als mogelijk is bij twee oude menschen, die niets anders in de wereld hebben om van te houden. Hij was een magere, oude man van zeventig jaar toen zij stierf, een vreemdsoortig, knorrig heerschap met ruw zwart met grijs gespikkeld haar en baard, erg verwaarloosd en ongekamd. Hij keek je aan uit doffe, waterige visschenoogen met diep-bruine kraaienpootjes opzij. Zijn kleeren, zooals de kleeren van veel landbouwers, waren oud en hoekig en uitgezakt, met uitpuilende zakken, te ruim om den hals, puntig en versleten aan de ellebogen en knieën. Phebe Ann was mager en vormloos, een vrouw, die je aan een parapluie deed denken, in roestig zwart gekleed en met een zwarten hoed op als ze netjes wou uitgaan. Naarmate de tijd was verstreken en doordat ze alleen voor zichzelf hadden te zorgen, waren ze steeds trager in hun bewegingen geworden, hadden ze steeds minder uitgevoerd. De jaarlijksche varkensfokkerij was geslonken van vijf tot één knorrend zwijntje en het eenige paard, dat Henry er nu op na hield, was een slaperig dier, niet al te goed gevoed en niet al te zindelijk gehouden. De hoenders, waar ze vroeger een groote massa van hadden, waren bijna uitgeroeid door de voortdurende strooptochten van fretten en vossen en door gebrek aan behoorlijke verzorging, wat ziekten ten gevolge innering aan zichzelf en de wijnranken en bloembedden, die indertijd vensters en voortuintje hadden opgevoolijkt, waren tot verward struikgewas geworden. Er was toenmaals een testament gemaakt, waarbij bepaald was, dat alles gelijkelijk onder vier overblijvenden zou worden verdeeld, zoodat ze er eigenlijk geen van allen belang bij hadden. Toch leefden die

beide menschen er in vrede en genegenheid, behalve als de oude Henry nu en dan ongewoon mopperig was en dan klaagde hij altijd, dat iets was verwaarloosd, of weggemaakt, dat totaal niets om het lijf had.

„Phebe, waar is mijn snoeimes? Je kan maar nooit leeren mijn boel met rust te laten”.

„Wees nou maar heel stil, Henry,” placht zijn vrouw dan te waarschuwen, met haar versleten, dunne stem. „Anders loop ik nog eens van je weg. Dan sta ik op en loop zoo de deur uit en wat zou er dan van jou terecht komen? Je hebt niemand anders dan mij om je te verzorgen en ik raad je dus aan je kalm te houden. Je mes ligt op den schoorsteen, waar het altijd gelegen heeft, tenzij je het zelf ergens anders hebt gelegd”.

En ouwe Henry, die wel wist, dat zijn vrouw hem nooit, onder welke omstandigheden ook, zou verlaten, placht er wel eens over na te denken, wat hij zou moeten beginnen als zij kwam te sterven. Dat was het eenige weggaan, waar hij werkelijk bang voor was. Als hij 's avonds op den stoel krom om de oude klok met den langen slinger en de twee gewichten op te trekken, of ten slotte naar de voor- en achterdeur ging om te zien, of ze wel goed gesloten waren, was het een geruststellend idee, dat Phebe veilig verschanst lag aan haar kant van het bed en dat, als hij zich 's nachts rusteloos heen en weer gooide, zij hem zou vragen wat er aan de hand was.

„Kom, Henry, blijf nou stil liggen! Je bent zoo rusteloos als een kuiken”.

„Maar ik kan niet in slaap komen, Phebe”.

„Dan hoef je toch niet zoo te woelen. Laat mij tenminste slapen”.

In den regel werd hij dan rustiger en viel hij langzamerhand in slaap. Als ze een emmer water noodig had, was het voor hem al mopperend een genoegen hem voor haar te halen; en als zij het eerst wou opstaan om vuur aan te maken, zorgde hij er voor dat het hout gehakt was en vlak bij de hand lag. Ze hadden hun eenvoudig leven netjes onder elkaar verdeeld.

Naarmate de jaren verstreken, waren er steeds minder menschen bij ze gekomen. Ze waren op een afstand van tien mijlen in het rond algemeen bekend als de oude Mr. en Mrs. Reifsnieder, eerlijke, niet al te vrome Christenen, maar te oud om belangstelling op te wekken. Het schrijven van brieven was een bijna onuitvoerbare arbeid geworden, te moeilijk om zelf te doen of zelfs door anderen te laten doen, ofschoon ze van tijd tot tijd nog wel eens een brief ontvingen van de dochter in Pemberton County. Ook kwam er wel eens een oude vriend, of vriendin, aanloopen met een stuk gebak, of een cake, of een gebraden kippetje of eendje, of alleen maar om te kijken of ze nog gezond waren; doch zelfs die goed-bedoelde bezoeken werden steeds schaarscher.

Eens op een dag in de vroege lente, toen ze vier-en-zestig jaar oud was, werd Mrs. Reifsnieder ziek en na een periode van lichte koorts, ging deze over in een ondefinieerbare ziekte, die, ten gevolge van haar leeftijd, ongeneeslijk bleek. Ouwe Henry reed naar Swinnerton, de naastbijzijnde stad en haalde een dokter. Eenige vriendinnen kwamen ze opzoeken, zoodat hij niet zelf alleen bij haar hoefde op te passen. Toen stierf ze op een killen lentedag en de ouwe Henry, versuft door verdriet en willoosheid, volgde haar lijk naar het nabij gelegen kerkhof, een dorre, leege ruimte waarop slechts enkele pijnboomen groeiden. Ofschoon hij naar de dochter in Pemberton had kunnen gaan, of haar kon laten overkomen, was hem dat eigenlijk te lastig en voelde hij zich te vermoeid en te gehecht aan zijn gewoonten om dat te doen. De eene vriend na den andere stelde hem dadelijk voor voorloopig bij hen te komen inwonen, maar daar had hij geen lust in. Hij was zoo oud en zoo vastgeroest in zijn gewoonten en zoo gewend aan de omgeving, die hij zijn heele leven lang gekend had, dat hij er niet aan kon denken daarvan te scheiden. Hij wou dicht bij de plek blijven, waar ze Phebe hadden heengebracht; en de omstandigheid, dat hij alleen zou moeten blijven wonen, hinderde hem niet in 't minst. Den kinderen, die nog in leven waren, werd bericht gezonden en ze boden aan verder voor hen te zorgen, als hij bij ze wou komen inwonen, maar dat wou hij absoluut niet.

„Ik kan wel voor mezelf zorgen”, zei hij telkens tegen den ouden Dokter Morrow, die zijn vrouw had behandeld tijdens haar ziekte. „Ik kan 'n beetje koken en bovendien heb ik niet veel anders noodig om mij te voeden dan brood en koffie 's morgens. Ik zal me best zelf redden. Laten jelui me maar met rust”. En na veel gesoebat en tal van raadgevingen,

vergezeld van koffie en spek en gebakken brood, dat werd aangeboden en aanvaard, lieten ze hem aan zijn lot over. Een tijdje lang bleef hij stil in de lentezon voor zijn deur zitten piekeren. Hij probeerde weer zijn oude liefhebberij in den landbouw aan te wakkeren en zich bezig en van gedachten vrij te houden door voor zijn akkers te zorgen, die in den laatsten tijd erg verwaarloosd waren. Het gaf hem echter een somber gevoel om 's avonds thuis te komen of 's middags het huis in te loopen en geen spoor van Phebe te vinden, terwijl alles hem nog aan haar herinnerde. Langzamerhand borg hij eenige van haar dingen op. 's Avonds zat hij bij de lamp en las de kranten, die deze of gene bij hem had laten liggen, of in een Bijbel, die hij in jaren niet had opengeslagen; maar veel troost bracht dit hem niet. Den meesten tijd zat hij met zijn hand voor den mond naar den vloer te staren en er over na te denken, waar Phebe was heengegaan en hoe gauw zijn tijd zou komen om haar te volgen. Als hij 's morgens koffie voor zich moest zetten, of 's middags een stukje spek voor zich moest bakken, maakte hij daar een heele drukte van; maar eetlust had hij niet meer. Het omhulsel waarin hij zoo lang had geleefd, leek leeg en de schaduwen, die het wierp, waren vol van onheilbaar verdriet. Zoo leefde hij vijf treurige maanden lang en toen trad er een verandering in.

Het was eens op een nacht, nadat hij de voor- en achterdeur had gesloten, de klok had opgewonden, het licht had uitgeblazen en precies al dat zelfde had gedaan, wat hij jaren lang gewend was geweest, dat hij naar bed ging, niet zoozeer om te slapen, als om te denken. Het was een nacht, waarin de maan helder scheen. De met groen mos bedekte boomgaard vlak achter het huis, dien hij van zijn bed uit kon zien, had een zilverglans, lieflijk en spookachtig. De maan scheen door de ruiten op het Oosten, wierp de schaduw der bedspijlen op den vloer en verlichtte flauw de oude meubelen, waaraan hij gewend was. Zooals steeds had hij aan Phebe gedacht en aan de jaren toen ze beiden nog jong waren en aan de kinderen, die waren weggegaan en aan het weinige, dat hij tegenwoordig van zijn leven wist te maken. Het huis raakte werkelijk hoe langer hoe meer in verval. De lakens waren verfromfaaid en niet zindelijk, want wasschen ging hem allermiserabelst af. Dat vond hij een vreeselijk werk. Het dak lekte, waardoor sommige dingen soms weken lang vochtig bleven, maar hij was langzamerhand zoo neerslachtig geworden, dat hij liever alles maar zijn gang liet gaan, dan zich voor iets moeite te geven. Hij gaf er de voorkeur aan langzaam heen en weer te loopen of te zitten piekeren.

Op dien specialen nacht was hij echter om twaalf uur in slaap gevallen en om twee uur weer wakker geworden. Gedurende dien tijd was de maan verhuisd naar de Westzijde van het huis en nu scheen ze door de vensters van de woonkamer en van de keuken daarachter. Een bepaalde combinatie van meubelen — een stoel bij een tafel, met zijn jas er over, de schaduw van de half openstaande keukendeur en de stand van een lamp bij een krant — gaven hem het juiste beeld van Phebe, die over de tafel gebogen zat, zooals hij haar vaak bij haar leven had zien zitten. Het gaf hem een hevigen schok. Kon zij het zijn — of haar schim? Hij had eigenlijk nooit in geestverschijningen geloofd; en toch —. Hij keek strak naar haar in het flauwe schemerlicht, met een vreemdsoortige prikkeling in de wortels van zijn wit haar en ging toen recht op zitten. De gestalte bewoog zich niet. Hij stak zijn magere beenen uit het bed en bleef haar zitten aankijken, zich verbaasd afvragend, of dit werkelijk Phebe kon zijn. Ze hadden bij haar leven vaak over spoken, geestverschijningen en voortekens gesproken, maar nooit waren zij tot de overtuiging gekomen, dat zulke dingen werkelijk bestonden. Het had nooit deel uitgemaakt van het geloof van zijn vrouw, dat ze een geest kon hebben, die kon terugkeeren en weer op aarde kon rondlopen. Zij stelde zich de wereld hiernamaals heel anders voor, heel vaag als een hemel, zoo hemelsch, dat de rechtvaardigen niet den minsten lust zouden gevoelen naar de aarde terug te keeren. En toch zat ze nu hier, over de tafel gebogen, met haar zwarten rok aan en de grijze shawl om, haar bleek profiel afgeteekend in het maanlicht.

„Phebe”, riep hij uit, van het hoofd tot de voeten trillend, terwijl hij een beenige hand uitstak, „ben je teruggekomen?”

(Wordt vervolgd)

Het kost minder moeite een goeden indruk te maken dan een slechten indruk uit te wisschen.



Foto Hege

VISCHAREND MET ZIJN JONGEN

ONZE GROOTE ROOFVOGELS

DOOR JAN P. STRIJBOS

ARENDSOOG en adelaarsvlucht zijn voor vele natuurvrienden, vooral voor de jongeren en wat meer romantisch aangelegden onder ons, een heerlijk iets, het toppunt van heerlijkheid, wijl zij onbereikbare idealen symboliseeren. Toch blijft een arend maar een vaag begrip, want deze trotsche roofvogels zien wij in ons landje maar sporadisch en de keeren, dat ik een echten, levenden vischarend zag, zijn op de vingers van beide handen uit te tellen. En den zeearend, den vogel waaraan de Zweedsche vogelfotograaf Bengt Berg zijn opmerkelijk boek „De laatste Arenden” wijdde en de grootste soort van alle in ons land voorkomende arenden, zag ik slechts vier maal in levende lijve. Maar die weinige keeren blijven dan ook onaantastbaar in ons geheugen gegrift en nimmer zal ik de oogenblikken vergeten, waarop ik het geluk had, mijn eersten arend te zien, ook al is dat nu al weer heel wat jaartjes geleden. Ik weet nog precies hoe opgewonden we waren bij het gadeslaan van dezen geweldigen knaap. Het was een verrukkelijke morgen in April, de dag waarop ons nationale voetbalelftal met niet minder dan 7—2 van de Roode Duivels won en toen we 's middags daar op het veld van H.F.C. aan de Spanjaardslaan getuige waren van den glorieuzen strijd, moesten we elkaar toch telkens veelbeteekenend aanzien. Dan fluisterde de ander, onmiddellijk begrijpend „wat een vogel . . . zag je zijn vlucht . . . zijn kop . . .”. ☒ Mijn tweede ontmoeting met den zeearend beleefde ik in de Wassenaarsche duinen, in den „Kijfhoek”, dat prachtige en schilderachtige duincomplex, waar sprookjesachtige berkenboschjes afwisselen met groepen zware dennen. Den geheelen dag hield deze sinjeur ons aan de praat, want als we hem met veel omzichtigheid vrij dicht op de hielen zaten, dan behoefde hij maar enkele vleugelslagen te doen om uit het zicht te geraken. Mijn metgezel was geen vogelman en kon dan ook niet begrijpen wat mij bezielde bij die vruchteloze achtervolgingen. Wat kostte het mij niet een moeite en mooie praatjes hem te overreden achter den vogel mee te draven. Maar het allermooste was het schouwspel, dat mijn laatste zeearend opleverde. Daar hebben we toen een heelen tocht voor moeten maken, maar het heeft ons nimmer berouwd. Bevriende mogendheden hadden ons een tip gegeven: op de „Beer”, het vogeleiland bij den Hoek van Holland, huisde een zeearend. Dat was aan geen doovemansoor gezegd en tegen den avond

reden we naar het vogeldorado, dat daar ligt aan den overkant van den Waterweg. Den nacht brachten we door in de keet van den vogelbewaker en den volgenden morgen vroeg trokken we er op uit. Ofschoon een arend geen vogeltje is dat we licht over het hoofd zien, kostte het toch nog heel wat moeite hem in het vizier te krijgen. Kris en kras hadden we de duintjes van het Groene Strand doorkruist en we naderden al aardig „de Punt”, het zuidelijkste gedeelte van het vogeleiland, toen we hem ontdekten. Het zicht was bijzonder slecht, er hing nog steeds een hinderlijke mistbank boven de vale duintjes en de distantie was nog vrij groot, maar er was geen twijfel mogelijk. Met majestueuze vleugelslagen verhief de machtige vogel zich boven de duindoornvlakte en streek tenslotte weer neer op een der hoogste toppen van de helmduintjes; in de hooggeschouderde figuur en het klassieke silhouet herkenden we onzen vogel: daar troonde de zeearend. Een ontzagwekkende, groote, donkerbruine vogel, de staart en de vleugelpunten reikten tot op den grond, terwijl de waakzame kop spiedend naar voren gericht was. Het liet dan ook geen twijfel: hij sloeg ons nauwlettend gade en volgde al onze bewegingen. Uiterst voorzichtig slopen we nader, volgden de diepe duinvaleitjes en tenslotte konden we hem in al zijn koninklijke pracht bewonderen. Daar was ook een buizerd, die voortdurend aanvallen op den zeearend deed, om hem heen zwaaide en hem lastig viel, maar de koning onder de vogels verwaardigde dien lastpost met geen blik. Niet de minste notitie nam hij van den muizenjager: hautain blikte hij over het „snertpietje” heen, dat daar om hem heen dwarrelde. Evenmin schonk hij eenige aandacht aan de talrijke, luid krassende en scheldende bonte kraaien, die kwamen op objecten om de werkelijke grootte van den zeearend te toetsen: het leken er kleine vogeltjes bij. En toch is een buizerd een met een vlucht van ruim anderhalven meter. ☒ Ofschoon we arend-figuur niet dichter naderen, want hij had zeer listig een buitengewoon gunstigen uitkijkpost gekozen. Het was een hoog duin, een rest van een massief en zwaar zandbastion, isoleerd lag, zoodat het onmogelijk was deze vesting ongezien te benaderen. Heel voorzichtig brachten we onze hoofden

boven den laatsten duinkling, maar toen we vol spanning de prisma's naar den duintop richtten, bleek de arend verdwenen. Verlaten lag de uitkijkpost, waar hij zooveel nog troonde en nergens viel iets van hem te ontdekken. Ook de buizerd en de bonte kraaien waren vertrokken. Dat ging er leelijk uitzien, want we wisten in het geheel niet welke richting hij uit gegaan was. Misschien was hij wel de Brielsche Maas overgestoken en dan was de kans hem nog eens in den kijker te krijgen voor dezen dag voorgoed verkeken. ☼ Het geluk was echter met ons, want toen we in den middag door de dichte duindoorn-wildernis braken, ging de arend plotseling voor ons op de wieken. En zoo dicht bij, dat we op ons gemak alle details tot in de puntjes konden bewonderen. We zagen hoe de zware, geelachtige pooten met de broekveeren na het opvliegen werden ingetrokken, we zagen zijn indrukwekkenden kop met den forschen haaksnavel, we konden nu ook goed de bruine kleur van den rug en de donkere vleugels vaststellen. We hadden het ons niet beter of mooier kunnen wenschen; op minder dan een schotwijdte passeerde hij ons, kalm weg roeiende op zijn breede vleugels. ☼ Onmiddellijk nadat de zeearend opging, voegden zijn onvermijdelijke lastposten zich bij hem: een paar ruigpootbuizerden en een stuk of wat schreeuwende bonte kraaien. Deze bleven hem volgen, zover we konden zien. Opmerkelijk was de langzame, sierlijke vlucht. Deze sierlijkheid ontstaat voornamelijk door het doorzwiepen der verbazend lange vleugels, een zeer eigenaardig gezicht, omdat we dat bij geen enkelen anderen vogel zoo sterk zien. Het tempo, waarin de vleugels worden bewogen, was zoowat gelijk aan dat van den blauwen reiger. De staart was iets lichter gekleurd dan de andere bovendeelen, van een witten staart was echter geen sprake, zoodat we hier waarschijnlijk te doen hadden met een jongen arend, een dier van één of twee jaren oud. Een oude, geslachtsrijpe zeearend heeft een geheel witten staart. Ook de kop kan bij zeer oude exemplaren een lichte tint krijgen en hoe ouder een arend wordt — en ze kunnen meer dan honderd jaar worden — hoe meer die kop verbleekt. Het is echter voor een zeearend buitengewoon moeilijk om oud te worden, want de mensch gunt hem geen tijd en van het geringe aantal arenden dat thans nog in Skandinavië, Lapland en Finland geboren wordt, sneuvelt meer dan 60 % op den eersten winterzwerftocht. Vóórdat ze zoo oud geworden zijn dat ze den mensch hebben leeren kennen als een uiterst slim en vernuftig, hebzuchtig en moorddadig, schadelijk wezen, zijn ze neergeschoten, gedood door jagers en verzamelaars. En de wrevel groeide in ons, toen we in den linkervleugel een afgeschoten en een geknakte slagpen ontdekten, een zeker bewijs, dat er ook reeds op dezen arend geschoten was. Het valt dan ook niet te verwonderen dat de zeearenden zoo zeldzaam zijn geworden en er gaat bijkans geen winter voorbij of er wordt in ons land een zeearend geschoten. Dit is wel bij de Vogelwet verboden, want alle roofvogels, uitgezonderd de sperwer, zijn in ons land beschermd. Maar het is zoo uitermate moeilijk de naleving van onze vogelwet te controleeren en nog steeds loopen er onwetende en gewetenlooze schieters en geweerdragers rond, die zich om die beschermende bepalingen maar bitter weinig bekommeren. ☼ Ook de andere arendsoorten, zooals de steenarend, de Golden Eagle der Engelschen, de bastaardarend, de schreeuwarend en de slangenarend zijn zoo zeldzaam geworden, dat het een groot wonder mag heeten, als we deze in de vrije natuur ontmoeten. In Schotland, waar de steenarend door het toedoen van eierverzamelaars bijna uitgeroeid was, kan de soort zich dank zij de beschermende maatregelen en het nauwlettend toezien daarop, weer handhaven en elk jaar zijn daar nu weer bezette nesten. Ook in het groote natuurreservaat der Zwitsers, het beroemde „National Park“, neemt hun aantal weer wat toe en verschillende paren brengen daar thans ongehinderd hun jongen groot. Maar zoodra zij bij hun zwerftochten in het winterhalfjaar buiten hun beschermd broedgebied geraken, loopen zij een groote kans geschoten te worden, want de mensch schijnt nu eenmaal van nature geneigd te zijn alles wat klauwen en roofvogelsnavel draagt, te willen vernietigen. Een enkele steenarend verschijnt in den winter in ons land, maar meestal moet hij zijn uitstapje met den dood bekoopen. Ook de bastaard- en de schreeuwarend, broedvogels van Oost- en Zuid-Oost Europa en West-Azië, bezoeken af en toe ons land, maar een ontmoeting met deze roofvogels moet als een ornithologische delicatessé van den eersten rang beschouwd worden. In Oost-Prusen is de schreeuwarend echter een der meest voorkomende roofvogels.



Foto Hege

JONGE VISCHAREN DEN

De slangenarend werd sedert 1838 slechts vijfmaal in ons land geschoten of bemachtigd en kan dus nauwelijks tot een lid van onze avifauna gerekend worden. ☼ Eén arendsoort is er echter die ons elk jaar geregeld bezoekt: in het begin van deze eeuw broedde hij zelfs nog binnen onze landpalen. Dat is de vischarend, een prachtige, zwart-witte roofvogel, die ons een ongekende sensatie kan bezorgen. Het is een geboren visscher die zich uitsluitend met visch voedt, welke hij in zoet- of zoutwater vangt. Zijn geheelen bouw is op de vischvangst ingericht en hij vertoont dan ook nogal belangrijke verschillen met de andere dagroofvogels. Zoo is hij in het bezit van een voor een roofvogel zeer groote stuitklier, waarmee hij zijn veerenpakje waterdicht kan maken, hij draagt geen broekveeren zooals de meeste andere gevleugelde roofvers, maar de bevedering van het loopbeen is engsluitend, waardoor hij den indruk wekt, wit zeemleeren waterlaarzen te dragen. De klauwen zijn speciaal ingericht voor het vangen en vasthouden van gladde en glibberige vischen, de voetzool is zeer ruw en voorzien van harde eeltwratte, bovendien bevindt zich aan de dichtst bij de punt gelegen eeltknobbel een scherp, achterwaarts gericht uitsteeksel en het is begrijpelijk dat hij in deze notenmuskaatrasp een geperfectioneerd apparaat bezit, uitermate geschikt voor het doel. Verder is er aan de pooten van den vischarend nog iets merkwaardigs te



JONGE STEENAREN DEN IN HUN ROTSNEST

zien, want de schubachtige hoornplaatjes waarmee het onderste gedeelte van het loopbeen bedekt is, liggen net andersom dan bij de andere vogels; de lagere liggen n.l. met den rand over de hoogere. En tenslotte is de buitenteen draaibaar, ook al iets waardoor de vischarenden afwijken van de overige roofvogels. Deze bijzonderheid in den bouw der pooten stelt hem in staat een zeer omvangrijk prooidier te omvatten, want de spanwijdte van den klauw wordt daardoor zeer groot. Het gebeurt vaak dat de vischarend, gedreven door een niet te beteugelen jachtdrift, zijn klauwen zoo diep in de gevangen visch slaat, dat hij de prooi tusschen de teenen uit moet wegkluiven. En verschillende gevallen zijn bekend geworden dat de vischarend zijn jachtijver met den dood moest bekopen, want een te zware of te sterke visch, welke hij niet tijdig meer kan loslaten, trekt den roover mee naar de diepte en dan moet hij verdrinken. Zoo zijn er oude karpers en snoeken gevangen, die de halfvergane klauwen van een vischarend in hun rug droegen. ☞ De meeste kans om een vischarend te zien, hebben we in den nazomer en in het begin van den herfst, want dan is hij op de doorreis naar zijn winterkwartieren in het Zuiden. Bij voorkeur vertoont hij zich dan op geschikte, vischrijke plaatsen bij meren, vennen, plassen en poelen, soms ook bij rivieren en aan de zee kust. Voortdurend blijft de

vogel tijdens de jacht in sierlijke wendingen vrij laag boven de wateroppervlakte vliegen, stoot met groote kracht en snelheid omlaag, verdwijnt vaak geheel onder water, maar in den regel moet hij verscheidene malen neerschieten, voordat het raak is. Hij kan ook voortreffelijk bidden, gelijk ook de torenvalk en de in mindere mate ook de buizerd doet, een vliegbeweging, waardoor de vogel zich met krachtige, snel-

le slagen van den langen vleugel en met omlaag gedruken en wijd uitgespreiden staart, in de lucht weet staande te houden. ☞ Dit alles in ons vaderland te zien, daar den vischarend te volgen bij zijn moeizamen arbeid, is een groot buitenkansje. Er is thans echter een unieke gelegenheid, iets van het leven van den gevleugelden visscher te aanschouwen door middel van het meesterwerk van Walter Hege, een sublieme cultuurfilm, die haar zegetocht door ons land begonnen is en dezen winter in alle groote plaatsen gedraaid zal worden. Toen Walter Hege, die zich door dit filmwerk laat kennen als een uiterst gevoelig, zeer artistiek en begaafd kunstenaar, voor het eerst van zijn leven een levenden vischarend zag, rustte hij niet voordat hij een interessant brok geschiedenis van den vogel op den celluloidband had vastgelegd. Daarvoor bouwde hij in den top van een torenhoogen den, vlak naast het horst van den vischarend, een groot menschenest en gedurende vele maanden was hij de buurman van het roofvogelpaar. Op deze manier was het mogelijk de geheele paringsbiologie op te nemen. Vroeg in het voorjaar en lang voordat de arenden terugkeerden in hun broedgebied, had Hege reeds zijn hoogen uitkijkpost betrokken. Groot was zijn vreugde toen bleek dat de arenden zich van het bedriegelijk goed nagebootste nest niets aantrokken en bezit namen van hun oude horst. We zien het opknappen van het kolossale winternest, waarbij het aandraagen van graspollen, takken en twijgen voornamelijk mannenarbeid schijnt te zijn, we volgen de boeiende ceremoniën bij het liefdesspel en het huwelijk en als eindelijk de

jonge roovers uit de roodbruin gevlekte eieren rollen, is het al Mei. Prachtig en imponeerend zijn de close ups van den fellen arendskop, we bewonderen de jonge rakkers in hun gevlekt vederkleed en kunnen op ons gemak hun geheele ontwikkeling volgen. En als eindelijk de jonste van het drietal zijn machtige wicken uitslaat, den eersten sprong in het luchtruim waagt en de film haar einde nadert, zijn we gaan houden van „Pandion, de Vischarend”. En dit is ook de stille wensch geweest van den maker, want Hege getroostte zich de vele opofferingen en moeiten uit liefde voor het woud, uit liefde voor de figuren van de wildernis en in de hoop iets te kunnen bijdragen tot het behoud van de zoo fel vervolgte groote roofvogels.

„ARABIA FELIX”

DOOR D. VAN DER MEULEN HET „GELUKKIGE ARABIË”

ALLE dingen op deze wereld zijn maar betrekkelijk. Spreken wij in ons vlakke land van een berg, wanneer we een zandhoop bedoelen van een paar tientallen meters hoog, in Arabië spreekt men van een tuin of een oase, wanneer met moeite een paar dadelpalmen den strijd

tegen zand en zon volhielden en de kaalheid en kleurloosheid van het land breken. Zien wij verlangend uit naar de koesterende warmte en het vreugdebrennende licht van de zon, in Arabië zwijgt men hoogstens over dezen meedoo-genloozen vijand van mensch en dier, die met het zwaard van z'n hitte alle geluid en beweging doodt en met z'n wreede witte licht alle kleur verdrijft en vorm en lijn



Foto Hege

JONGE VISCHARENDEN, BIJNA 3 MAANDEN OUD

verwaast en in trilling oplost. Men zwijgt en verdraagt in stilte, doch men spreekt over Allahs „genade”, over den regen van welken alle leven afhangt, die de woestijn groen maakt en haar verandert in een geurend veld met hier en daar de verrassende kleine bloemen, die de kameelen en schapen in staat stelt hun vetbult of vetstaart weer zwaar en vol te maken met reserve-voedsel voor de vele maanden van schaarschte. Zoo zouden we verder kunnen gaan. En zoo is ook geluk een begrip waaraan men in ons Vaderland een geheel anderen inhoud geeft dan de Arabieren doen op hun evenzeer beminde „dierbare plekje grond”. ☞ Het is goed dit in gedachte te houden wanneer we het nog zoo weinig bekende Jemen willen bereizen, het deel van Arabië met den bekorenden naam en met z'n oer-oude, romantisch wilde geschiedenis. De Romeinen schijnen den mooien naam gegeven te hebben aan het land waar hun expeditielegers toch zoo zwaar geleden hebben en het zal wel zijn geweest de uitdrukking van het groote contrast, vooral na den heldhaftigen wanhoopstocht door de eindeloze woestijnen van „Arabia Deserta” om in „Arabia Felix” te komen. Na de veroveringstochten van de Romeinsche legers in het land der oudste culturen, is de op zeer vluchtige kennis gebaseerde indeeling ontstaan van Arabië in drie gebieden, n.l. het steenachtige, het woestijnachtige, en het gelukkige Arabië. Een kern van waar van dit schijnbaar gevloekte deel van Gods aardbodem, aanspraak op den naam van het gelukkigste deel te zijn. De regen-

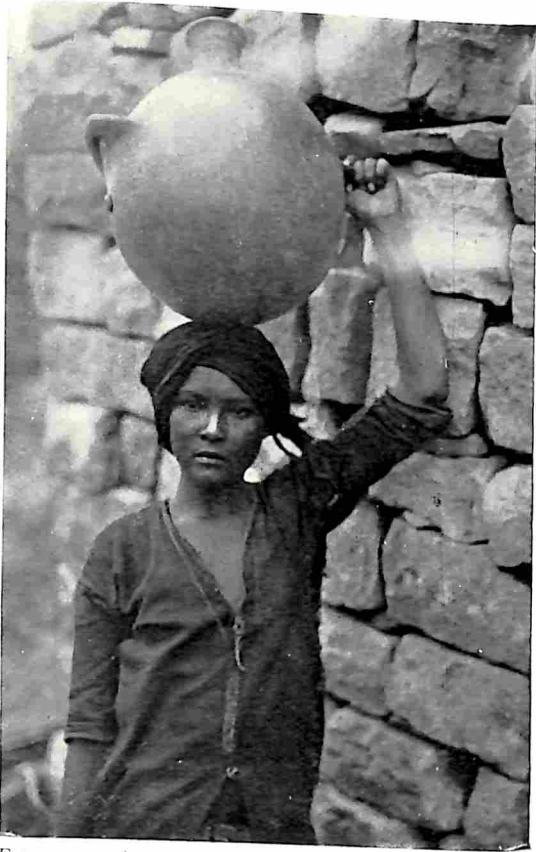


Foto van der Meulen

WATERHALEND MEISJE UIT DE TIHAMA, DE GLOEIEND-HEETE WOESTIJN IN HET ACHTERLAND VAN DE HAVEN HODEIDA. DE VROUWEN ZIJN HIER ONGESLUIERD

strijd, die dit land heeft verscheurd en op de rots-hoogvlakten staan de ruïnen van steden en dorpen, die nog getuigen van het feit, dat elk huis hier een vesting was en elke bewoner een strijdvaardig soldaat. De schrijver die zijn boek over dit land den titel gaf: „Arabia Infelix”¹⁾ sprak hiermee uit den indruk, die diep en onuitwisbaar dit land en volk bij den vreemdeling achterliet. ☼ Iets van dit wondere land met z'n grootsche geschiedenis en z'n vrijheidlievende stoere volk wil ik U vertellen en in photo's toonen. Ongeveer twee maanden duurden reis en verblijf in het onafhankelijke en voor den Westering nog afgesloten rijk van Imaam Jahja Hamid Oed-Dien, den Heer der Geloovigen. Als afgezant van H.M. onze Koningin trok ik naar den tweeden, grooten, onafhankelijke Heerscher op het Arabische schiereiland, — naar den man, die evenals zijn rivaal, Bin Sa'oud, het land van zijn vaderen met het zwaard in de vuist heroverd had en het in een nog niet geëindigde strijd pacificeerde en naar buiten verdedigde²⁾. ☼ In het land van Bin Sa'oud heeft Nederland zijn vertegenwoordiging en een invloedrijke positie. Het had nut ons in het andere krachtige Arabische rijk te laten zien en er eens zelf rond te zien. Daar Nederland een groote Moslimsche Mogendheid is (met ± 50.000.000 Moslimsche onderdanen), heeft het nut dat wij met de typisch Moslimsche Rijken contact zoeken, zoowel om daar te leeren als om er zelf gekend te worden. ☼ Het was daarom een aangename gewaarwording welkom geheeten te worden met ongewone hartelijkheid. De voor velen gesloten weg naar San'a stond voor mij open. Ik moest reizen via de havenplaats Hodeida, waar een van de zoons van den Imaam Gouverneur is. ☼ Van Djeddah ging het met een Duitsch vrachtschip via Port Soedan en Djibouti naar Aden. Vandaar na dagen wachten met een klein kuststoomertje via Perim en Hodeida naar het quarantaine-eiland Kamaran. Daar werd ik twee weken door Zuiderstorm gevangen gehouden. Toen ging de tocht verder met een zeilbootje, maar dat tochtje viel niet mee. Twee nachten en een dag in een klein bootje te zwalken op de Roode Zee, is op z'n minst een spannende bezigheid. Tegen donker waren we van Kamaran afgevaren en den anderen morgen zagen we nog de Zuidpunt van het eiland. Den ganschen dag laveerden we in woelige zee; staan was niet mogelijk, zitten op den bodem vóór den mast te vermoeiend, opgerold liggend trachtte ik beschutting te zoeken onder een stuk zeil tegen de meedoogenlooze zonnehitte. Schier eindeloos leek de pijniging van dien dag, en tegen den avond was Hodeida nog niet in zicht. De bemanning, een Arabier en diens negerklaaf, had er op gerekend op de reede voor anker te kunnen gaan, maar uit de onstuimige zee kwamen we landwaarts zeilen zonder iets van het havenstadje te

val is in dezen bergachtigen Zuidwesthoek nl. het grootst, er komen daar door vruchtbare valleien met dichte bevolking in voor, er is meer plantengroei dan veelal elders in Arabië en er wonen evenveel menschen als vermoedelijk in de geheele rest van dit groote gebied (± 7 × Duitschland). Zijn de mogelijkheden tot geluk dus wel gegeven, de menschen hebben die in ongeluk verkeerd. Op de rotskammen en flanken van dit geweldige bergland staan de onuitwisbare sporen van den



Foto van der Meulen

EEN JEMENITISCHE POTTENBAKKER VOOR ZIJN WINKEL BUITEN DE MUREN VAN HODEIDA

zien. Snel viel de duisternis, en scherp vóór den wind schoten we door de golven, sterk hellend over bakboord. Uit een felle woordenwisseling tusschen de mannen bleek dat ze hun plaatsbepaling kwijt waren. In groote spanning tuurden we in den zwarten nacht en luisterden of ook het breken der golven op de riffen te hooren zou zijn. Alleen vlak achter de branding is er ankergrond. Plotseling lichtte door den nacht de vaal-witte streep van brekende golven. Bliksemsnel ging het groote zeil omlaag, werd tegen den wind gedraaid en ging het anker overboord. Het hield; met den kop ving de boot de aanrollende golven op en met ontzag luisterden we toe, hoe die dan even later met een doffen plof op de koraalrotsen braken. Gevaarlijk was de positie, als het anker slipte of het touw brak, zouden we op het rif gekraakt worden, maar óók als de wind in kracht toenam, zou de boot zijn kop niet boven water kunnen houden. Luisteren naar het dreigend forsche lied van de branding of uitzien over de zwarte zee, waar spookachtig de witte schuimranden der golven uit aankwamen, het eene was even weinig bemoedigend als het andere en we verlangden dat het dag mocht worden en we het ruime sop weer zouden kunnen kiezen om verder te worstelen, den lang vallenden weg naar de haven. Zoodra de morgen aanbrak, werd met vereende krachten het anker gehieuwd en de tocht voortgezet. De Zuiderstorm was wat verzwakt door den morgen-landwind, de witte huizen van Hodeida doemden na enkele uren op aan de kim en weldra naderden we de beruchte reede van het havenplaatsje van Jemen, dat na het bombardement van Mocha in den wereldoorlog de eenige toegangspoort is geworden van dit onafhankelijke Koninkrijk, en welks haven we nu op de kruif van een roller binnenschoten. Nog wankelend en duizelig van de beweging vaart zette ik voet aan wal in Gelukkig Arabië op 16 Maart 1931.

(Wordt vervolgd)

1) Arabia Infelix or The Turks in Yamen by G. Wyman Bury Macmillan & Co. London 1915. 2) Gelijk de lezer weet, is voor eenige weken de strijd ontbrand tusschen den Imaam van Jemen en koning Bin Sa'oud, en is de eerste de landstreek Nedzran binnengerukt, die vroeger behoorde tot Jemen, maar sedert 1926 deel uitmaakt van Nedzjd, dat met Hedzjas het koninkrijk Saoedië vormt.



Foto van der Meulen

EEN KAMEEL, BELADEN MET GEDROOGDE MAISPLANTEN. DE BEK VAN HET DIER IS MET EEN KORFJE DICHTGEBONDEN OM TE VOORKOMEN, DAT HET VAN DE VRACHT SNOEPT

DE MAAN

ALLEEN ben ik er op-
uit getrokken, des
avonds om half elf. De
volle maan is glanzend
en rond als een spiegel boven
de rij hooge huizen geklommen,
en het tulen gordijn voor
de tuindeuren is een waas van
zilver. ☞ Ik houd van zonlicht,
dat oprecht en groothartig en
mild is. Maar op de volle maan
ben ik gewoonweg verliefd.
Dáárom ga ik er met mijn fiets
op uit. Voor de zooveelste maal
van het jaar. ☞ De nauwe
straatjes van de oude stad zijn
vol van een wonderbaarlijk
licht en van grillige schaduwen.
De huizen staan scheef tegen
elkander aangeleund, een raam
glanst onverwacht hoog in een
gevel, een wit muurtje steekt
schrikachtig omhoog achter een
zwarten boom. ☞ Maar die
IJsel . . . o, die IJsel! ☞
Heusch, er is niets ter wereld
zoo mooi, als de IJsel bij volle
maan. Over de rivier ligt de
Schipbrug. De lantaarns langs
de zijhekken behoeften nu geen
licht te geven: ze zijn werkelijk
een luxe geworden in dezen lichten
nacht, ze doen feestelijk en weelderig aan. Het water van de
rivier glanst donkergroen en effen onder de vibreerende lucht.
☞ Aan den anderen oever staat het rijtje peppels. Decoratief.
Zilvergrijs. En over den IJsel ligt het vlakke land. Je kan het
afzien tot aan de kimmen, maar alles is heel onzeker van kleur
en contour. Het maakt den indruk van een oneindige wijdheid,
waarover het geheimzinnige licht siddert. Er fonkelen een
paar verre lantaarns van een auto of een trein. ☞ Ik ga de
brug over, mijn fiets aan de hand. ☞ De maan spiegelt zich
in het water, rond en onbeweeglijk. Bij de schuiten, die van
onder de brug hun neuzen in de rivier vooruitsteken, is de



Foto Von Wissmann

GELUKKIG ARABIË. VRUCHTBARE VELDEN IN DE DALEN EN TEGEN DE HELLINGEN.
HET DORPJE LIGT ALS EEN MIDDELEEUWSCHE ROTSVESTING BOVEN OP DEN BERG.
EEN BEELD VAN IMMER DREIGEND OORLOGSGEVAAR

zwarte schaduw. Maar juist dáár raakt het licht de stroom-
lijnen van het voortschuivende water. Er zijn lichte, zilveren
strepen, die al maar bewegen in den grooten, levenden nacht. Ik
blijf staan, en kan maar niet begrijpen, welke hartstochten hemel
en aarde doorsidderen in dezen avond der volle maan. Ws.

OVER VRUCHTBOOMEN IN DEN SIERTUIN

DOOR P. J. SCHENK

IETS OVER HET ONDERHOUD

Zoolang de wortels in den grond
De takken in de lucht
Elkaar het voedsel gaan betwisten,
Zoolang de stammen zijn bekleed
[met mos
Tot bakermat van de insecten,
Zoolang een vruchtboom wordt be-
[schouwd
Op ééne lijn te staan met timmer-
[hout,
Zal nooit de ooftteelt bloeien
En blijft het niets dan knoeien
Tot schade van de beurs.

W. Ket.

IN dit rijm van een fruit-
kweeker wordt zoo onge-
veer alles gezegd, waarover
in dit laatste artikel het
een en ander moet worden ge-
schreven. De wortels in den
grond moeten daar voldoende
voedsel vinden voor den groei
van den boom en van de vruch-
ten, die men er aan verlangt.
En nadat de vruchten zijn ge-
plukt of onderwijl zij rijpen,
moet er voldoende voedsel wor-
den aangevoerd voor de vor-
ming van bloemknoppen voor
het volgende voorjaar. Beurt-
jaren verklaart men tegenwoor-
dig voor een groot deel als ge-
volg van gebrek aan voedsel,
zoodat het mogelijk wordt ge-
acht deze beurtjaren ten deele
uit te schakelen, door een goede

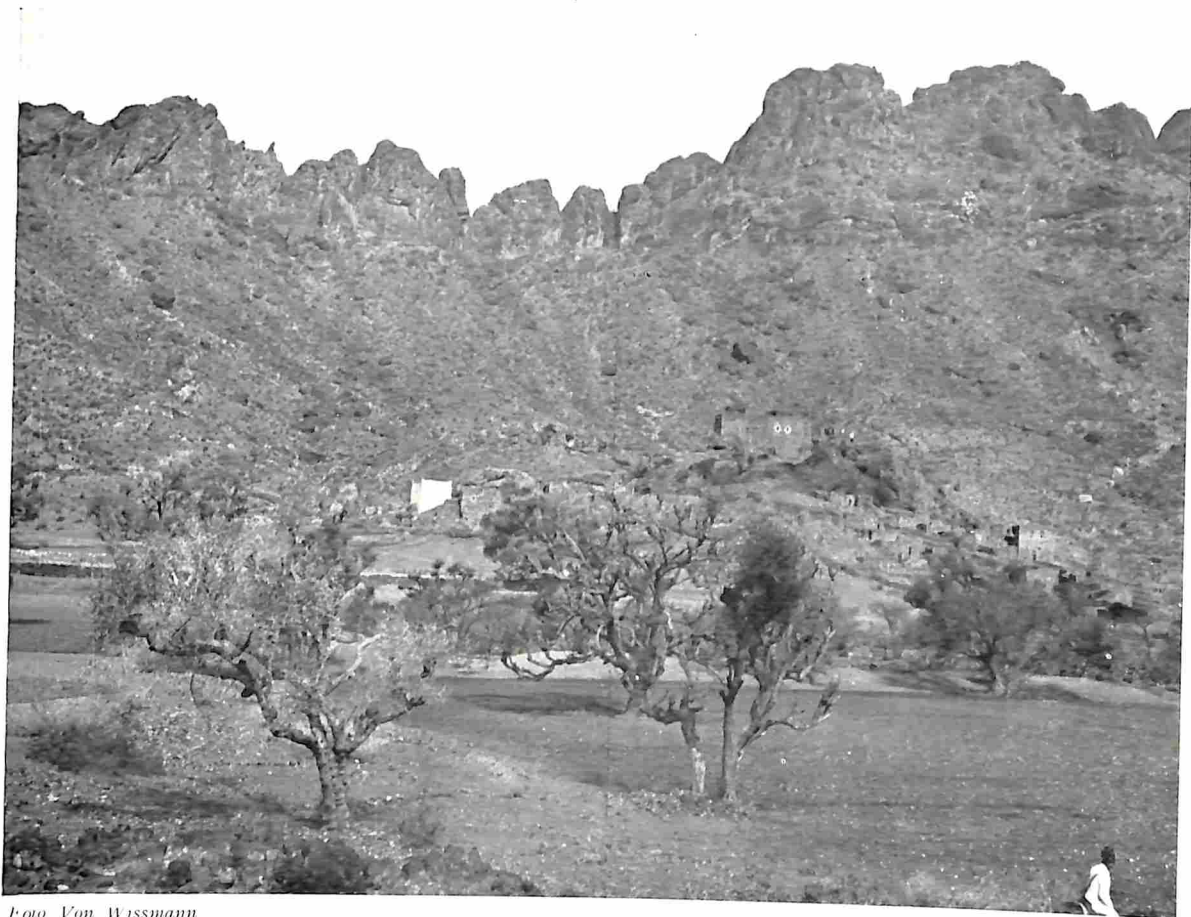


Foto Von Wissmann

HET ONNEEMBARE JEMEN

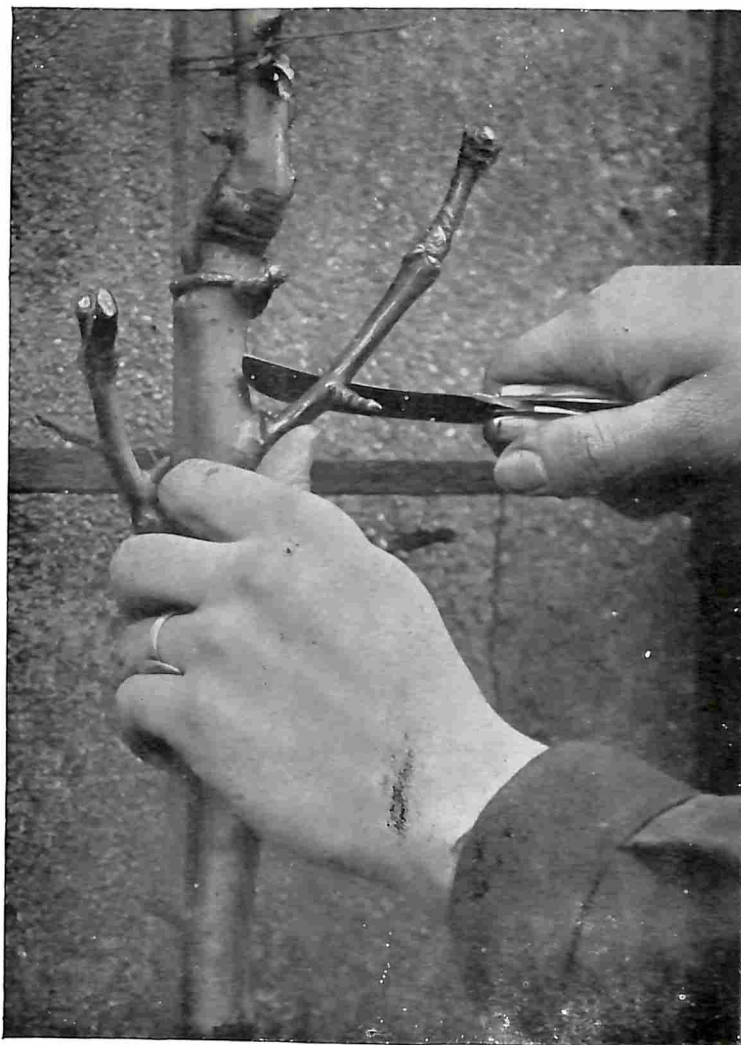


GOEDE WIJZE VAN HET HOUDEN DER SCHAAR

Het mes van de schaar is aan den onderkant van den tak geplaatst, zoodat de drukking die de haak uiteeft valt op het af te snijden gedeelte

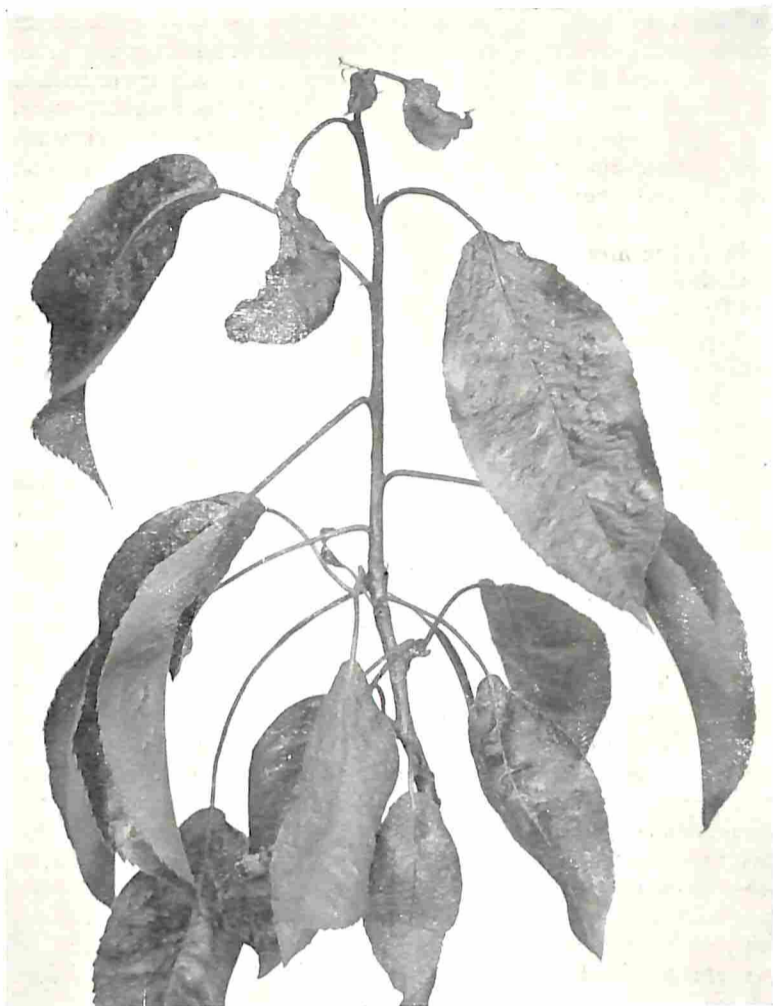
verzorging der boomen. ☼ De takken in de lucht mogen elkaar het voedsel niet betwisten, d.w.z. de boomen mogen niet zóó vol hout zitten, dat zij elkander hinderen. Elke boom moet open zijn, licht en lucht moeten tot alle bladeren en vruchten kunnen doordringen. Naarmate de boom beter groeit, behoeven de takken meer ruimte om hun bladerrijkdom plaats te geven in het zonlicht, waardoor zij intensief kunnen deelnemen aan de assimilatie of koolstofvoeding. ☼ Dit is dus de voornaamste taak van den fruitteiler, dat hij zorgt, dat er geen overtollig hout in de boomen komt. Hierdoor voorkomt hij grootendeels het sterven van takken en takjes, die oude boomen zulk een verwaarloosd aanzien geven. Men hanteere dus mes en snoeischaar naar behoefte en op de juiste wijze (zie de afbeeldingen). ☼ Met mos bekleede stammen noemt Ket de bakermat van insecten. Inderdaad vinden verschillende dezer dieren schuilplaats onder de losse bedekking van de stammen. We kunnen daar aantreffen oorwormen, die evenwel niet altijd in een slecht blaadje mogen staan; we vinden er de overwinterende rupsjes van de wormstekigheid, de appelbloesemsruitkevers, en somtijds ontmoeten we er enkele andere dieren, die we op de vruchtboomen liever niet zien. We doen daarom goed de stammen glad te houden, en vrij van losse schorsschubben, die we verwijderen met een boomkrabber en boomborstel, als zij er reeds op zitten. ☼ Hier en daar ziet men nog wel eens de stammen van groote en kleine appels en peren gekalkt, hetgeen een enkele maal gebeurt, omdat men het netjes vindt of dat het behoort bij het gekalkte onderdeel van het huis, maar meestal bedoelt men er mee bestrijding van dierlijke vijanden. Gelukkig worden de voorstanders van dit kalken steeds zeldzamer en de aanhangers van een afdoende bestrijding talrijker. Er is vroeger veel strijd gevoerd over het kalken, dat de een nuttig noemde ter bestrijding van insecten, de ander schadelijk voor den boom, omdat de stam en de takken er ongelijk door verwarmd worden, hetgeen vooral in het voorjaar van beteekenis werd geacht. ☼ Theoretisch is dit volkomen logisch, maar of de schadelijkheid in de practijk waarneembaar is, wordt door velen betwijfeld. Ik stel mij evenwel op het standpunt, dat dit alles weinig ter zake doet. Wie zijn boomstammen glad houdt, behoeft niet te kalken, want dan is dáár niets

te bestrijden. En wie kalkt, sproeit in den winter niet met vruchtboomcarbolineum en dit is noodzakelijk. De insecten, die wij het meest hebben te vreezen, overwinteren n.l. niet op de stammen, maar bij de knoppen aan de dunne takjes. Het kalken van de stammen is dus absoluut overbodig en het sproeien met carbolineum is beslist noodzakelijk. Dit wordt steeds meer ingezien, zoodat er thans elken winter minstens drie millioen kilogram vruchtboomcarbolineum wordt verspoten in oplossingen van 5 tot 10 procent, hetgeen beteekent, dat er meer dan 30 tot 40 millioen liter vloeistof wordt versproeid in elken winter. Hieraan hebben een paar honderd motorsproeimachines in handen van loonsproeiers een zeer belangrijk aandeel. ☼ We willen nu samen het jaar rond gaan en zien, wat er moet worden gedaan aan de vruchtboomen. In den winter, als de knoppen in slaap zijn, sproeien we, zorgvuldig alles rakend, de pitvruchtboomen met 7.5 % vruchtboomcarbolineum. Werd voorheen nimmer deze bespuiting toegepast en zijn de boomen groen en met mos bekleed, dan sproeien we eenmaal met 10 %. Op de steenvruchtboomen gebruiken we niet meer dan 7 %, op perziken en abrikozen zelfs niet meer dan 5 %. We spuiten nimmer als het vriest, zoodat we na vorst in den nacht steeds moeten wachten totdat het ontlattend is. We staken het sproeien zóó vroeg, dat de boomen opgedroogd den nacht ingaan. Dit is vooral van beteekenis bij nachtvorsten en voor perziken, pruimen, abrikozen enz. ☼ We zorgen natuurlijk, dat de boomen vóór het sproeien zijn ontdaan van overtollig hout, opdat we geen vloeistof onnoodig vermorsen. We mogen nooit sproeien als het regent of als de boomen te nat zijn van mist of regen, want dan wordt de vloeistof al te zeer verdund en wordt zij min of meer onwerkzaam tegen de te bestrijden parasieten. Bij groene boomen werken we gemakkelijker als zij niet kurkdroog, maar eenigszins vochtig zijn, omdat dan de vloeistof zich beter verspreidt en overal doordringt. Natuurlijk sproeien we niet op boomen, bedekt met sneeuw of ijzel. ☼ Bij het sproeien moet er op worden gelet, waar bloedluiskolonies aanwezig zijn, die extra zorgvuldig worden bespoten. Aangezien deze luizen ten deele in den grond overwinteren, trachten wij ze daar te bereiken door om den stam



HOE HET SNOEIMES MOET GEHOUDEN WORDEN

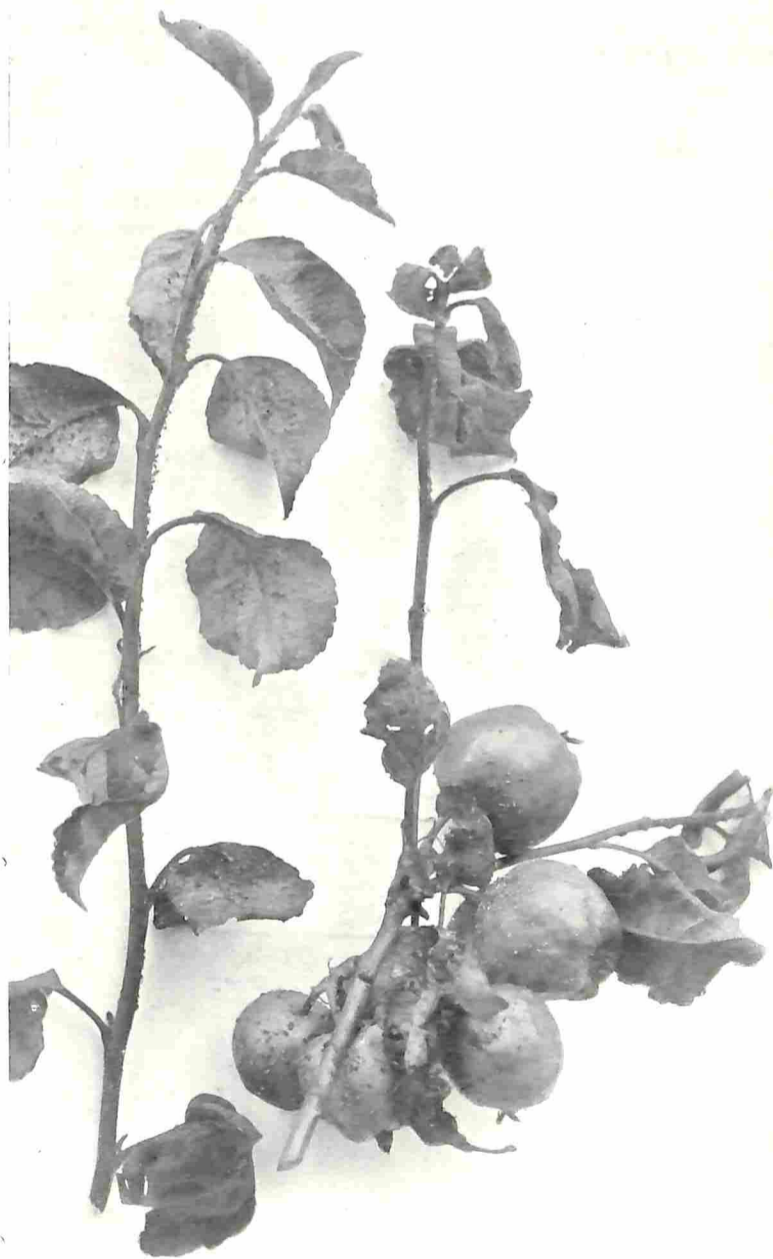
Terwijl de linkerhand den tak onbeweeglijk vasthoudt, plaatst men den duim tegen het onderende van den af te snijden tak, neemt het mes in de volle rechterhand en snijdt den tak in eens af, schuin naar boven



EEN PERESCHEUT, AANGETAST DOOR DE POKZIEKTE, VEROORZAAKT DOOR EEN GALMIJT

den bodem te drenken met de vloeistof. Kankerplekken raken we eveneens extra, maar beter nog is het deze bij het snoeien en overigens altijd, wanneer men ze bemerkt, in te smeren met kankerteer, nadat de wonde is uitgekrabt, zonder het levende weefsel bloot te leggen. ☒ Op goed bespoten boomen verschijnen in het voorjaar geen bladluizen, geen bladvlooiën, weinig bloedluizen en, als de bespuiting laat wordt uitgevoerd, geen wintervlinders. Wie vroeg spuit, doet goed in het begin van October lijmbanden om de boomen aan te brengen. Men kan dit ook nalaten, maar dan moet men in het vroege voorjaar acht geven op het eventueel verschijnen van de rupsjes der wintervlinders en deze aanstonds bestrijden. Men kan dit doen, door de eerste bespuiting met Bordeauxsche pap tegen de schurftziekte zoo noodig iets te vroeg uit te voeren en aan deze pap van 1.5 % sterkte 0.3 % loodarsenaat toe te voegen. De rupsjes, die eten van de met dit vergift bespoten blaadjes, zullen hieraan sterven. ☒ Ter bestrijding van de schurft sproeien we als regel voor de eerste maal als de bloemblaadjes van appels en peren beginnen te kleuren. De tweede bespuiting met ongeveer 2 % Californische pap voor de appels en 1 % Bordeauxsche pap voor de peren wordt uitgevoerd binnen tien dagen na den bloei. We voegen dan steeds aan de pap 0.3 % loodarsenaat toe en sproeien zoodanig, dat de vloeistof in de nog geopende kelkholte terecht komt, waar het rupsje van de wormstekigheid eet, voordat het zich een weg baant naar het klokhuis. Aldus voorkomen we gelijktijdig het optreden van de schurftziekte en van de wormstekigheid. ☒ Het is gewenscht ter bestrijding van de schurft het niet bij deze twee besproeiingen te laten, maar voort te gaan met spuiten, hetzij om de drie of vier weken, al naar het weer, dat voor het optreden der ziekte gunstig is, min of meer overheerscht. Dit najaar zagen we op de vruchten, die laat rijpen, veelvuldig de z.g. watervlekken, welke ontstaan na vochtige nachten en voldoende hooge temperatuur overdag, en die in werkelijkheid late schurftaantasting beteekenen. Men kan deze beschadiging voorkomen door een drietal weken vóór den pluk nogmaals te sproeien. Men bedenke wel, dat de schurft — en verschillende andere schimmelziekten — niet zoozeer worden bestreden dan wel haar optreden wordt voorkomen. Door sproeien na het verschijnen der ziekte kan men alleen haar uitbreiding tegengaan, zoodat men genoodzaakt is voorbehoedend te werken, als men gaaf fruit wensch-

☒ Hetzelfde geldt voor eenige dierlijke parasieten. De geheele winterbespuiting is eigenlijk niet anders dan voorbehoedend, omdat zij dient om de insecten in hun overwinteringsvorm, dikwijls eieren, te doodden, dus vóórdat zij in het voorjaar schade kunnen aanrichten. Zoo kan men ook tot op zekere hoogte de perepokziekte, die we als geelgroene tot roode opzwellingen aan de jonge scheuten bij het uitloopen waarnemen, voorkomen door de winterbesproeiing met vruchtboomcarbolineum, maar beter nog door tegen het uitloopen der knoppen te spuiten met 20 % Californische pap. De krulziekte van den perzik voorkomen we door twee weken voor de ontwikkeling der bloemknoppen te sproeien met Californische pap in 14 % sterkte. Den rondknop van de zwarte bessen bestrijden we door te spuiten met 20 % Californische pap als de verst ontwikkelde blaadjes zoo groot zijn als een cent. ☒ Het is natuurlijk niet mogelijk in een kort bestek zelfs maar de meest voorkomende ziekten en beschadigingen te noemen. Ik volsta daarom met het bovenstaande, maar voeg er nog aan toe, dat het werk, dat aan de vruchtboomen moet worden gedaan, geenszins omvangrijk is en dat het zeker resultaat geeft, als het goed en op tijd wordt uitgevoerd. Men kan het zelf doen met goed gereedschap of de uitvoering opdragen aan een betrouwbaren loonsproeier. Ik ben steeds gaarne bereid van advies te dienen. Het is meer dan voldoende gebleken, dat de kosten van zorgvuldige bespuitingen niet alleen worden gedekt, maar zelfs groot voordeel kunnen opleveren. Er kan daarom niet te sterk op worden aangedrongen om de geregelde bespuitingen ter hand te nemen. ☒ Tenslotte iets, waarop in den laatsten tijd meer en meer de aandacht wordt gevestigd. In sommige jaren zijn de vruchtboomen zoozeer met vruchten overladen, dat deze niet alle tot flinke stukken kunnen uitgroeien. Het is reeds



BLADLUIZEN OP APPELTAKKEN. DE VUCHTEN ZITTEN TE DICT OPEEN EN HADDEN GEDUND MOETEN WORDEN

altijd gewoonte geweest om te talrijk dragende perziken en soms ook pruimen na de z.g. steenzetting te dunnen, d.w.z. een aantal vruchtjes af te knippen en de best geplaatste te behouden. Druiven worden steeds gekrent, d.w.z. men dunt de trossen door het wegnemen van een groot aantal bessen. Men bereikt hiermee, dat de overgebleven vruchten zich beter kunnen ontwikkelen. ☞ Dit dunnen make men ook tot regel bij appels en peren en in particuliere tuinen vergete men ook de pruimen en perziken niet. Het werk is niet zoo tijdroovend als het wel lijkt en 't moet toch worden gedaan als men niet dunt, want als zij rijp zijn, moeten alle vruchten worden geplukt. Niet dunnen is dus slechts verschuiving van werk naar later, maar het heeft tengevolge, dat men geen of weinig groote vruchten plukt. En juist deze zijn, mits gaaf, het meest waard. Bovendien wordt een overvol geladen boom te sterk uitgeput, waarvan het gevolg is, dat hij weinig kan doen aan de vorming van bloemknoppen en dus het volgende jaar in geringe mate zal bloeien en vruchten dragen. ☞ Ik moet het hierbij laten. Moge mijn artikelenreeks velen opgewekt hebben om in hun tuin vruchtboomen aan te planten en dit te doen met het vaste voornemen het hun aan een goede verzorging niet te laten ontbreken. Dan zal succes niet uitblijven, voor zoover wij dit door het treffen van maatregelen kunnen verzekeren. Ik wensch allen lezers dit succes in groote mate toe.

HET PORCELEINEN BLOEMVAASJE

DOOR L. H. GREETER

JE hebt natuurlijk gehoord van die theorieën over den invloed, die uitgaat van levenlooze dingen", zei Dick, toen ik hem weer eens sprak. „Van die dingen die geluk of ongeluk heeten te brengen, iets waarover men tegenwoordig niet meer alleen lacht, maar waarvoor men een verklaring tracht te vinden door dien invloed toe te schrijven aan den persoon van den vorigen bezitter, van wien om zoo te zeggen iets aan het doode voorwerp is blijven hangen. Het is een onderwerp waarover men lang kan praten, met de groote kans dan nog niet tot overeenstemming te komen. Wat mij betreft, ik ben meer dan half geneigd om er aan te gelooven, althans waar het één ding betreft. Ons porseleinen bloemvaasje. ☞ Je moet het dingetje wel eens vroeger bij ons hebben gezien, maar het is best mogelijk dat je het niet hebt opgemerkt. Want het was maar een heel simpel, pretentieloos vaasje, en nog al ouderwetsch. Of liever, erg ouderwetsch. Ik had het gekocht bij een antiquair. Gekocht is ook weer het juiste woord niet. Wij hadden een goed uur staan pingelen over een gedreven koperen kistje, dat ik al lang had willen bezitten. Maar de prijs was mij te hoog. Zooals gezegd, het duurde lang, maar zijn vraag en mijn bod waren toch hoe langer hoe dichter bij elkaar gekomen. Eindelijk waren ze heel dicht nabij, en de antiquair besloot blijkbaar den knoop door te hakken. ☞ „Meneer", zei hij, „lager kan ik niet gaan. Maar ik wil nog iets doen. Sla toe, en ik geef U dit vaasje op den koop toe". ☞ En toen zette hij het vaasje voor mij neer. ☞ Wel, het was eigenlijk een heel gewoon vaasje. Het was van

wit porselein, en het had den vorm van een schaaltje op een voetstukje. Heel lief, maar ook heel eenvoudig. Om den rand van het schaaltje en ook van het voetstukje liep een guirlande van rose roosjes, en het bovenste randje was verguld. Maar zoowel de roosjes als het verguldsel waren nogal verbleekt, hier en daar zelfs nagenoeg verdwenen. ☞ Ik weet ook eigenlijk niet, wat mij bewoog dadelijk in die transactie toe te stemmen. Of ja, ik weet het eigenlijk wel. Het vaasje had iets wonderlijk liefs, dat ik niet beschrijven kan. Maar het deed mij plotseling leed, dat het nog langer in dien antiquairwinkel moest blijven, stoffig in een hoek gezet. Ik had er medelijden mee, dat het niets dan een toegiftsartikeltje was. Eigenlijk kinderachtig, niet? Maar zulk een indruk maakte het vaasje nu eenmaal op mij. ☞ Ik droeg dus het koperen kistje zoowel als het vaasje naar huis, en bedacht, wat mijn vrouw wel van den koop zou zeggen. Want het was nogal duur, en mijn vrouw was zuinig en vooral afkeerig van alle volgens haar onnoodige aankopen. Ik verwachtte dus een paar aanmerkingen over mijn spilzucht. Maar niets daarvan gebeurde, mijn vrouw vond het kistje heel mooi, maar het vaasje scheen dadelijk haar hart te winnen. ☞ „Wat een snoezig dingetje!" zei ze. ☞ Ik keek naar haar, terwijl ze het vaasje in haar hand hield en het glimlachend bekeek. En toen zag ik haar plotseling anders. Wij waren al bijna twaalf jaar getrouwd, vonden het altijd heel goed samen, maar ja, in twaalf jaar verandert wel eens iets. Maar nu was het mij plotseling, alsof ik mijn vrouw weer zag, zooals in het eerste jaar. Ik zag, hoe lief zij er uitzag, welk een warme uitdrukking in haar oogen lag . . . och, dat is gemakkelijker te begrijpen dan te beschrijven. Ik had een warm gevoel van genegenheid voor haar, en een even warm gevoel van geluk en behagelijkheid. ☞ Het vaasje kreeg dadelijk een eereplaats in ons huis, wij hielden er allebei evenveel van. Wij zetten er bloemen in, tulpen of rozen, of wat wij verder hadden. Maar die stonden er eigenlijk niet mooi in. Toen wij echter op een keer, heel toevallig, er een paar madeliefjes, boterbloempjes en viooltjes in zetten, maakte dit plotseling zulk een allerliefsten indruk, dat wij begrepen dat alleen eenvoudige veldbloemen in het vaasje tot hun recht zouden komen. Het vaasje „deed" het ook niet op een modern buffet, of in een modern gemeubelde kamer. Maar op onze tafel, en gevuld met eenvoudige bloemen, maakte het een wonderlijk mooi effect. ☞ Je kunt het gelooven of niet, maar er ging een vreemde invloed van het vaasje uit. Wij hadden verscheidene mooie vazen, maar ik heb nooit naar een ervan kunnen kijken met zulk een gevoel van genoegen en geluk.

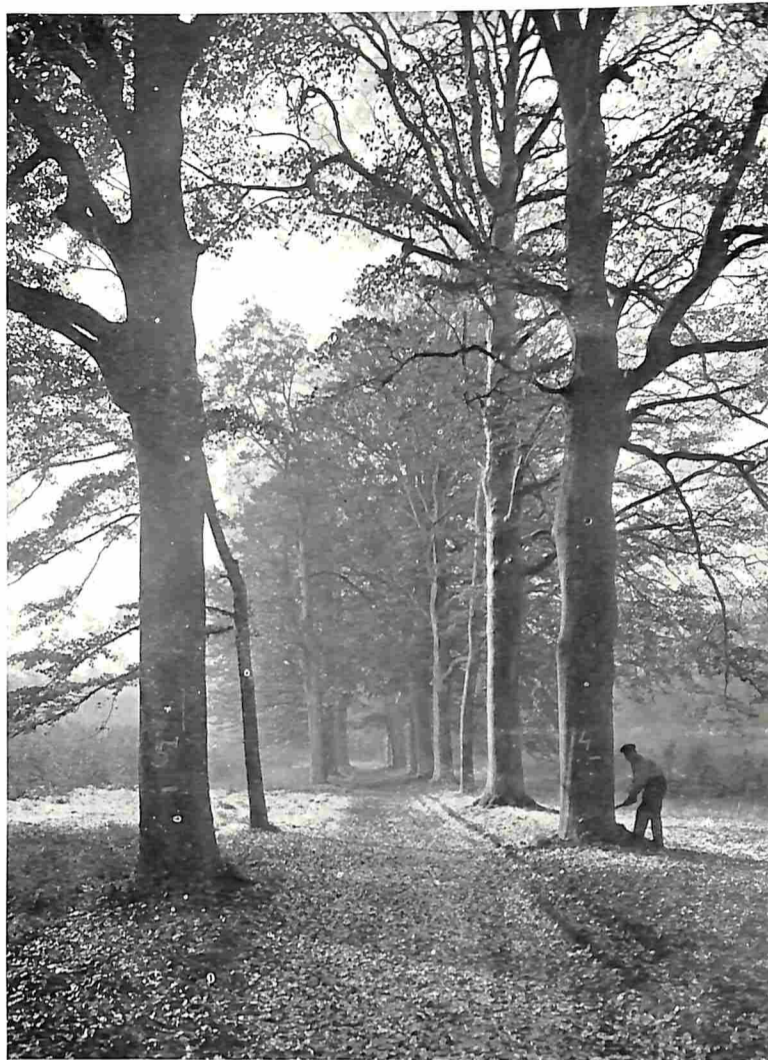


EEN APPELTAK MET BLOEDLUIS EN NESTEN VAN DE SPINSELMOT IN EEN TOP

En ik ben er mij zeer goed van bewust, dat het juist het vaasje was, dat mij dit gevoel gaf. Het was net, alsof ik mij er dan plotseling van bewust werd, hoeveel voorrechten ik had, en hoeveel redenen tot dankbaarheid. Het was mij, alsof ik eigenlijk voor het eerst zag, welk een goed en aangenaam ingericht huis ik had, hoe weinige de zorgen waren die mij kwelden, en hoe belachelijk het voor mij geweest zou zijn ontevreden te zijn over futilliteiten. Er kwam eens een belastingbiljet, dat werkelijk wel in staat was om er een oogenblik stil over te zijn. Maar toen zag ik ineens het vaasje. Het stond daar op de tafel, zoo blank en glanzend, met zijn smal verguldseltje en zijn rose roosjes. Het was toen gevuld met een paar late viooltjes en een paar takjes trosroosjes. En je mag mij gelooven of niet, maar ik glimlachte. Ik vouwde het belastingbiljet dicht, en bedacht dat het toch eigenlijk zoo verschrikkelijk niet was. Ik had het geld, en al zou er na betaling niet zoo heel veel overblijven, ik zou mij er toch niets door behoeven te ontzeggen. Ik zou maar gauw morgen betalen, dan was ik ervan af. ☒ Zulk een invloed had het vaasje, het is werkelijk de waarheid! ☒ En niet alleen op mij. Het zou nonsens zijn om te ontkennen dat de verhouding met mijn vrouw veel prettiger, gelukkiger geworden was dan een tijd te voren. Nogmaals, een slechte verhouding was het nooit geweest. Maar thans was het ons beiden, alsof de oude, gelukkige tijd van het begin van ons huwelijk weer was teruggekeerd, misschien nóg wat mooier, doordat we zooveel ouder en wijzer waren geworden. ☒ „Het geluksvaasje” hebben wij het genoemd. En we waren er allebei uiterst voorzichtig mee. Alsof ons geluk en onze voorspoed er mee samenhangen, en werkelijk, dat geloofden we ook! ☒ Tot op een keer, toen we een paar dagen afwezig waren geweest, we het vaasje niet meer vonden. Een dienstbode had het gebroken, en de stukken dadelijk weggegooid. Anders hadden wij ze zeker weer gerepareerd, het mocht kosten wat het wilde. ☒ Ik was er verslagen van, en mijn vrouw snikte. Op de tafel stond nu een andere

vaas, een mooie, saffierblauwe Leerdam, met rose tulpen. Een heel mooi geheel. ☒ Maar ik zag dadelijk, dat ons tafelkleed niet meer nieuw was, en er

blijkbaar in onze afwezigheid op gemorst was. Ik voelde een kriebeling van drift tegen de dienstbode, die den boel zoo had verwaarloosd en toen tegen mijn vrouw, dat zij niet beter voor het vaasje gezorgd had. ☒ „Had het dan ook opgeborgen”, snauwde ik. ☒ Ze keek mij aan met oogen vol tranen, verwonderd en tevens met een blik van begripen. Ik begreep het ook. Het geluksvaasje was weg, dat zouden wij voelen! ☒ En zoo is het ook uitgekomen, je mag het gelooven of niet. Er kwam weer een andere stemming. Ik heb gedaan wat ik kon om mij daartegen te verzetten. Het zou toch al te dwaas zijn, ons leven te laten regeeren door een vaasje! Maar het is niet gelukt. Er schijnen, al klinkt het gek, nu eenmaal invloeden te bestaan, waaraan men zich niet onttrekken kan. ☒ Ik heb mij dikwijls afgevraagd, aan wie het vaasje vroeger wel mocht hebben toebehoord. En dan, zonder dat ik ook maar het geringste motief had om juist daarop te komen, kwam mij het beeld van een vrouw voor den geest, zoo duidelijk, dat ik haar wel zou kunnen uitschilderen. Een oude vrouw, met grijs, in het midden gescheiden haar, dat in zilveren krullen aan beide kanten van



TEN ONDERGANG GEDOEND

haar hoofd hing, met wijde rokken en een sneeuw wit boezelaartje. Zooals een oude dame er uitgezien moet hebben vóór zeventig of tachtig jaar. Een vrouw met zachte, witte handen en een

gezicht, zoo kalm, lief en begrijpend, als men in dezen tijd niet meer zou kunnen vinden. ☒ En ik heb mij dan dikwijls afgevraagd, of wellicht zij de laatste eigenares van het vaasje is geweest. Of zij het gevuld heeft met eenvoudige veldbloemen en het gezet heeft op haar vensterbank of haar fluweelen tafel-



WOLKENSPEL

kleed, terwijl iets van haar zachten, begrijpenden geest, die geleerd en geleden had, er op was overgegaan? Zoodat er nu nog diezelfde veredelende invloed van uitging, ofschoon zij zelf al lang dood en vergeten is? Wie zal het zeggen? Ik weet alleen dat ik 't zeer gemist heb, het kleine, porseleinen vaasje.